СӨЙ ГОМЕРНЕ, СӨЙ ХАЛЫКНЫ, СӨЙ ХАЛЫКНЫҢ ДӨНЬЯСЫН!

ДУСЛЫК

ОКТЯБРЬ РАЙОНЫ ХАЛЫК ГАЗЕТАСЫ
НАРОДНАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА

Газета 1931 елның 1 июленнән бирле чыга | №124 (7453) | 17 октябрь, 1992 ел. ШИМБӘ | Бәясе 4 тиен.

ДУСЛЫК

Хөрмәтле укучылар!

Кабат исегезгә төшерәбез: «Дуслык», «Дружба», «Туслах» район газетасына язылу дәвам итә. Газетага үзвакытында язылып калырга киңәш итәбез. Аның еллык бәясе 78 сум.

Авыл Советларында

Отчет тикшерелде

Яңа Тумба авыл Советының чираттагы сессиясендә аның агымдагы елдагы эшчәнлеге турындагы мәсьәлә каралды. Отчет белән чыккан Н. М. Хәйретдинов башкарма комитетның 6 утырышы булуын, аларда нигездә халык ихтыяҗларын канәгатьләндерү белән бәйле мәсьәләләр тикшерелүен бәян итте.

Совет эшчәнлегендә хезмәт ияләре үтенечләре, хатларында кузгатылган мәсьәләләрне хәл итү игътибар үзәгендә тора. Бу отчетта да чагылды. Ел башыннан алып Советка төрле үтенеч-гариза белән 60тан артык кеше мөрәҗәгать иткән. Халык беренче чиратта төзелеш материаллары, дефицит товар алуда булышуны үтенә. Бу мәсьәләдә мөмкин булганнар үтәлә. Мисал өчен шундый гаризаларның 45енә җавап алынган.

Совет үз территориясендәге учреждениеләр эшен дә контрольдә тота. Кибетләрне тикшерү оештырыла, биналарны кышка хәзерләүдә якыннан катнаша. Ярдәмгә мохтаҗ карчыкларны да онытмый.

Сайлаучылар наказларын үтәү, авылны төзекләндерү юнәлешендә дә билгеле эш башкарыла. Әмма сессия барышында бу юнәлештә җитәрлек эшләмәүләре, кимчелекләр дә барлыгы ачыкланды. Аерым учреждениеләрне кышкы чорга ремонтлау да тәгәлләнмәгән. Депутат Н. М. Захаров, мәсәлән, телдән үтенечләрне дә исәпкә алу, алар буенча чаралар күрү кирәклеген күрсәтеп узды.

Сессиядә элек кабул ителгән карарларның үтәлеше мәсьәләсе дә тикшерелде. Совет рәисе урынбасары Т. В. Буянцева, Тумба урман пункты начальнигы М. И. Мирзаҗанов чыгышларында авылны төзекләндерү, санитар тәртип булдыру, производство участокларында хезмәт шартларын яхшырту кирәклегенә басым ясалды.

Сессиядә авыл тормышына кагылышлы башка мәсьәләләр дә каралды.

Р. АЙЗАТУЛЛИН.

Ике дус, ике Андрей — Ерофеев һәм Менделеев Совет Армиясе сафларыннан кайтуга шофер булып эшли башладылар. Аларның хыяллары тормышка ашты: аларга шунда ук техника бирелде.

Әмма бер ягы бар: ул инде үз хезмәтен башкарган, «ялга киткән» техника иде. шуңа да егетләр озак рәхәт күрсәтә алмадылар. Әмма хуҗалыкка эшче куллар гел кирәк. Әлегә ике Андрей «Знамя Октября» колхозында төрле эштә йөриләр, әмма күңелләреннән кайчан да булса машина руле артына утырасы конннәрен түз мсеслек белән көтәләр.

РӘСЕМДӘ: «Знамя Октября» колхозыннан А. Ерофеев һәм А. Менделеев.

Н. Азизов фотосы.

Сездә ничек? Бездә шулай

Рәхмәтебез зур

Бүгенге көндә картларның хәле мактанырлык түгел: пенсияләре, социаль түләүләр, бүгенге бәяләр белән чагыштырганда бик аз. Бу яктан ит комбинатында эшләп чыгучыларга күпкә уңай. Комбинат директоры Р. С. Чахмахчев ветераннар зарын игътибарга ала. Берничә тапкыр пенсионерларга, ә алар 70 тән артык, ит, ярма һәм башка продуктлар бирдерде.

Өлкәннәр көне дә әйбәт билгеләп узылды. Бәйрәм өстәле артында Р. С. Чахмахчев, Ю. П. Нәбиуллин безгә котлау сүзләре белән чыктылар.

Очрашу азагында һәммәбезгә продуктлар салынган пакетлар һәм 800әр сум акча тапшырылды.

Без, сугыш һәм хезмәт ветераннары турында шундый кайгыртучанлык күрсәткән комбинат житәкчеләренә рәхмәтебез бик зур.

И. ЕРЕПОВ,
комбинатның сугыш һәм хезмәт ветераннары советы рәисе.

Искә дә алмадылар

Ике атнадан артык өлкән яшьтәгеләр көне билгеләп узылды. Бу хакта бүген дә әле газетада җылы язмалар басыла килә. Колхоз совхозларда, предприятиеләрдә ветераннар өчен чәй оештыру, продуктлар пакетлары, акчалата ярдәм күрсәтү хакында языла.

Хәтта типография, редакция, балалар-үсмерләр үзәге кебек кечкенә коллективлар да ветераннарны чакырырга, хәлдән килгәнчә ярдәм күрсәтергә онытмаганнар.

Бу яктан тимер юлчы ветераннарга гына игътибар юк. Биредә бу көнгә багышлап берниндә чара үткәрелмәде. Депода, мәсәлән, атна узгач, пенсионерларга касса аша 150 шәр сум акча бирделәр. Бериш өлкәннәр бу хакта белми дә әле. Станциядә, начальник Л. Н. Газизуллина ялдан чыккач кына, (акчаны үзең түләп) пакетлар таратуга керештеләр.

Тимер юлның башка подразделениеләре дә, электростанция һәм элемтәчеләрдән кала бу көнне билгеләп узмады. Мәктәп, мәктәпкәчә һәм медицина учреждениеләре дә үпкәләп калды.

И. САНДЛЕР.

● *Яңалык*

Предприятие, оешма һәм учреждениеләр җитәкчеләре һәм баш бухгалтерлары игътибарына!

Октябрь районы финанс бүлеге Россия хезмәт Министрлыгының 27.09.92 елгы 15 нче карары белән расланган гаилә членына уртача керем җыелмасын билгеләү тәртибен хәбәр итә.

Гаилә членына уртача керем җыелмасын санауның бу тәртибе балалы гаиләләргә 1992 елда һәр елны мәктәп формалары һәм балалар киемнәре бүленә торган хокукын ачыклау өчен кулланыла.

1. Гаиләнең һәр членына уртача керем гаилә членнарының 1992 елгы июнь—июль—август айларындагы гомуми керемнәрен кушып өчкә һәм гаилә членнары санына бүлү юлы белән билгеләнә.

2. Гаиләнең гомуми керемен санаганда, семья членнарының налог алына торган барлык керемнәре, әгәр конкрет гаилә членының бердәнбер керем чыганагы булмаганда пенсияләре, эчке эшләр органнарының рядовой һәм җитәкче составын тәэмин итүгә бүленгән акча средстволары исәпкә алына.

3. Гаилә членнары составына уртача керем күләмен билгеләгәндә ире, хатыны, алар карамагындагы 18 яшькәчә булган (балачактан инвалид балалар өчен яшьнең әһәмияте юк) балалар исәптә тотыла. Тулысынча дәүләт тәэминатында булган һәм хәрби хезмәттәге балалар гаилә составына кертелмиләр.

Тулы булмаган гаиләләрдә бала белән яшәү һәм аны тәрбияләүче к ше генә исәпкә алына

Гаилә членнарына у тача керем җыелмасын билгеләүне предприятие учреждение, оешма бух галтериясе яки конкре гаиләдәге балаларга гаил членнарының кереме ту рында белешмәләре ни гезендә компенсация ту ләүләре үткәрүче соци аль яклау органнар башкара.

Предприятие, учрежде ние һәм оешмалар бел хезмәт килешүендә тор маган кешеләр керем турында декларация би рәләр.

Гаилә членнарының һәрберсенә уртача керем хезмәткә түләүнең мини маль күләменнән дүрт тапкырга күбрәк туры килгән—3600 сум булган гаиләләрдә балаларга мәктәп формасы һәм балалар киемнәре өчен компенсация түләнми.

Югарыда телгә алынган компенсацияләрне түләүне тизләтү максатында район финанс бүлеге барлык предприятие, учреждение һәм оешмалар җитәкчеләреннән компенсация түләргә тиешле балалар санын күрсәткән белешмәләрне тизрәк тапшыруны сорый. Ул түбәндәге яшь группаларын аерып күрсәтергә тиеш:

—мәктәпкәчә яшьтәге һәм 13 яшькәчә булган укучы балалар.

—13 яшьтән өлкән укучылар.

Белешмәләр өчен телефон: 2—25—51.

АНОНС

Бездә янә сихерче

Хәтерлисезме, быелгы яз безгә үзенчәлекле тоелган иде.

Апрель аеның ун көне безнең өчен янга ятышлы, үз-үзебезне ачу бәйрәме булды. Болар һәммәсе Инга Катериничка бәйле иде. Аның гаҗәеп таланты безнең кешелекле, гуманлы асылыбызны ачарга, моңа кадәр йокымсыраган шәхесебезнең яңа якларын уятырга булышты. Әмма иң мөһиме—табибәнең сихри дәвалау көче таң калдырды.

Һәм менә Инга чираттагы тапкыр бездә. Аның сеанслары шәһәрнең культура йорты бинасында 19—21 октябрьләрдә үтәчәк. Шунысын да искәртик, бу көннәрдә сеанслар комплекслы принцип нигезендә үткәреләчәк, шуңа да дәва алырга теләүчеләргә өч сеанста да булырга киңәш итәбез. Ә 22 октябрь көнне, алдагы килүендәге төсле, Инга Евгеньевна чыгышын тулысы белән хатын-кызларга багышлый: ак һәм кара магия, бозу, сихерләү юллары һәм башкалар. Шулай итеп, хатын-кызлар өчен дәвалау комплекслары һәм сеанслары тәртибе түбәндәгечә:

1 нчесе: 18.00 сәгатьтә.

2 нчесе: 20.00 сәгатьтә.

Үтенеч: билетлар турында алдан кайгыртыгыз. Бер комплекс өчен аның бәясе 225 сум.

Авыл һәм аның киләчәге

Эшлекле кешеләр

Тегермәннең эш принциплары белән хуҗаларның берсе—Нәфис Нургатин таныштырып йөрде. Ак он тегермәне гадәтиндән нигездә иләкләре белән аерыла. Тарттырылган ашлык иләк аша уза һәм беренче сорт онга һәм көрпәгә аерыла.

—Ульянов исемендәге колхозның ак он тегермәне берничә ел хәрәкәтсез торды,—ди Нәфис Нургатович.— 1991 елның маенда без аны сатып алдык.

Илнур Нургатович Мостафинның «Тегермән» фермер хуҗалыгы туу шул вакыттан исәпләнә. Хуҗалыкка әгъзалар булып абыйсы Нәфис (фамилияләре төрлечә йөрсә дә, Нәфис белән ул бер ата-ана балалары), әтиәнисе, икесенең дә хатыннары керә.

Тегермәнне гаилә колхоздан 50 мең сумга сатып ала. Аның 40 меңен банктан алган ссуда, калганын гаилә үзе туплаган акча исәбенә каплый.

Ул елны чыгымнары ишле була гаиләнең. Тегермәннең он тарту механизмнарын яңа баштан көйләргә, сафтан чыккан детальләрен яңага алмаштырырга туры килә. Эш берничә айга сузыла. Үзләренә ярдәмгә, дөресрәге күрсәтергә һәм өйрәтергә, биредә озак еллар эшләгән останы чакыралар. Бергәләшеп көйлиләр, хәрәкәткә җибәрәләр. Ике туган тегермәннең эш тәртибен шулай өйрәнәләр.

Тегермәннең яңадан эшли башлавын ишетеп Киекле һәм күрше авыллар халкы да бирегә юнәлә. Хәзер инде читтәш район, өлкәләр дә бу тегермән хезмәтеннән файдалана.

—Заказ җитәрлек,—ди Нәфис Нургатович бу уңайдан.—Көзен һәм яз башында килүчеләр аеруча күп.

Тегермәнчеләр халыкны тиз озату өчен тырышалар. Үзләренең запас бодае булган, клиентлар югында аны тарттырып куеп, алдан килүчеләргә җибәрәләр. Халык ишеп китсә генә чират көтәргә туры килә.

Колхоз тегермәне чагында андый вакытта «запас» белән, ягъни «ярты кыстырып» килүчеләр алдан он ала. Тегермәнче сәгать тулгач эшләсә дә сыйланып кала. Он тарттыручылар моны белеп бетергән инде, хәзерләнеп киләләр. Тик тегермәндә тәртипләр үзгәргән инде. Яңа хуҗалар аңа кызыкмый. Клиентларның яртыны бичарадан ничара булганга алып килгәне мәгълүм ич. Икенчедән, тегермәннең абруена да сугачак, он алмашучылар кимүгә китерәчәк. Бу Мостафиннар өчен аеруча мөһим, халыкны җәлеп итү белән төптән кызыксыналар алар. Районда башка конкурентлар да булганга исемгә тап төшерү алар өчен зур югалту булыр иде.

Мостафиннар тегермән белән чикләнеп калмыйлар. Хуҗалыкның хәзер 25 гектар чәчүлек, берничә гектар көтүлек җире бар. Тагын да алырга исәпләре юк түгел, тик чикләү кертелгән. Ульянов исемендәге колхозда халык санына карап бүленә ул хәзер, бер кешегә күпме тисә—шул кадәр бирәләр. Дөрес, аны арендага алырга мөмкин, тик алайга алар үзләре риза түгел. Илнур Нургатович, тормыш мәктәбен үткән кеше, аренданың ни икәнен яхшы белә. Төзелеш техникумын, сәүдә институтының берничә курсын тәмамлаган, сату-алу белән бәйле озын юл узган, ваклап сату сәүдә предприятиесе башында да шактый торган, гомумән, тормышта шомарган, исәп-хисап эшен ныклап үзләштергән.

—Сәүдәдә мин 14 ел эшләдем. Үзегез беләсез, буш кул белән барсаң, бер базадан да товар ала алмыйсың,—ди Илнур Нургатович.—Товар кайтармасаң эшең бармый. Ә монда үзеңә-үзең хуҗа.

Хәер, абыйсы да эшкә зар булып бирегә килмәгән. Югары белемле укытучы, мәктәп директоры булып эшләгән. Норлаттан мәгариф бүлеге инспекторы постын калдырып кабат туган авылы Киеклегә әйләнеп кайткан һәм гади тегермәнче булып алган. Ул да энесе фикере белән тулысынча килешә.

Фермерлар хуҗалыкны үстерә баруга исәп тоталар. Быел, зур процент белән булса да, 600 мең сум ссуда алып яңа йөк автомобиле, төрле маркадагы 3 көпчәкле трактор сатып алганнар. Финанс хәлләре җайлангач, җир эшкәртү өчен 1 чылбырлы трактор һәм комбайн алырга җыеналар. Моның өчен мөмкинлекләр күзаллана да инде. Быел үз басуларыннан 520 центнер арыш үстереп алганнар. Ул әле келәтләрендә. Аны сатып дәүләттән әҗәткә алынган акчаның бер өлешен каплауны күздә тоталар. Уңышны җыеп биргән өчен Ульянов исемендәге колхозга да түлиселәре шактый әле. Тегермәнгә янкорма кушып пекарня ачарга исәпләре бар. Ул чагында хатыннарына да эш булачак.

—Күрше авылда гына, Кизләүдә пекарня бар. Ул конкурентыгыз булачак. Бу сезне куркытмыймы?—дип сорыйбыз.

—Андагы җиһазлар беләпме?—дип сорауга каршы сорау куя Мостафин. Үзе шундагы предприятие директоры булып озак эшләгәнгә, андагы хәлләрдән тулы хәбәрдар ул. Аннан үзе үк җавап та бирә. —Куркыр урын юк.

Әлегә хыялда гына булган пекарняга заманча җиһазлар куярга аларның планнары. Тегермән каршында ярдәмче хуҗалык булдыру. 10—15 баш мөгезле терлек үстерү хакында да уйланалар. Болыннары бар, көрпә дә проблема түгел.

Болары әле киләчәк эше. Бүгенге, көндәлек мәшәкатьләре дә аз түгел. Тегермән бинасы ремонтлау төгәлләнмәгән әле. Он тарттыру белән бергә аны төзәтү эшләре алып баралар. Үз кырларын да карыйсы бар. Тегермәнгә югары сорт он бирә торган яңа иләкләр эзлиләр.

«Тегермән» фермер хуҗалыгы әнә шулай аякка басып килә. Күптән түгел авыл Советы территориясендәге 52 ялгыз карткарчыкка үз бодайлары исәбеннән бушлай 10ар килограмм ак он тараттылар. Бүгенге авыр заманда ветераннарга зур игелек булды ул. Эшлекле кешенең үзенә дә бар, игелек итәргә дә арта. Киекледәге Нургата агай малайлары шундыйлар.

Р. АЙЗАТУЛЛИН.

Белмәгән һөнәре юк

Николай Исакович ... расимовның һәр эш... кулы ятып тора. Бел... гән һөнәре юк. Киң п... фильле механизатор ү... нә йөкләтелгән вазифа... җиренә җиткереп үтә... тырыша. Совхозда ... тимерче хезмәтен ... башкарды.

Быелгы уракта ул к... байнчы иде. Урак тә... ланганчы ук яңа э... ДТ-75 тракторына ку... утырды, уҗым чәч... кереште. Хәзер исә ... ук тракторы белән ту... сөрүдә эшли.

Рәсемдә: «Мамы... совхозы механизато... Н. И. Герасимов.

С. Казакова фото...

Бу кырларның һәр карышы газиз...

Николай Аркадьевичка бу кырларның һәр карышы таныш һәм газиз. Шунда беренче тәпи йөреп, беренче мөстәкыйль тормыш юлына баскан, шунда тәүге тезәмнәрен урдырган Николай Аркадьевич аның һәр карышы өчен йокысын, ялын онытып хезмәт куярга әзер. Хәер, нишләп әзер —ул аны ничәмә-ничә еллар хезмәте белән исбатлый килә инде. Җәйләр җитеп, игеннәр өлгерүгә, ул үзенең «Нива»сы белән басуларга чыга, игенчеләрнең маңгай тире белән үстерелгән иген орлыгын җыя. Гадәттә язындагы уңышын күңеленә сеңдерерлек мизгелләрнең берсен дә ачарда игенче җаны тәрбияләүгә юнәлтмичә калмый. Ә ул әле ничек кенә тәэсир итә! Шулай булмаса, Матвеев ничә еллар инде гаилә экипажы булып эшли алыр идеме? Ә быелгы уракта басулар Матвеев хезмәтеннән сөенделәр. Моңа кадәр әтисендә ярдәмче булып йөргән Евгений үзе мөстәкыйль комбайн алып эшләде, үз урынын энесе Александрга бирде. Әнә шулай Матвеев мәктәбе хәрәкәт итүдән туктамый. Әгәр инде ул эшли икән, кадрларның бер дигәнен —нәкъ өлкән Матвеевның үзе төсле намуслы, эшчәннәрен әзерли — моңа «Родина» колхозында беркем шикләнми.

РӘСЕМДӘ: «Родина» колхозы комбайнчысы Н. А. Матвеев.

Бердәмлектә көч

Халык шулай ди. Икенче урак—шикәр чөгендере уңышын җыюда бу аеруча ачык чагылды.

Хуҗалыкның икенче бригадасында татлы тамыр 90 гектарда игелә. Аның уңышын җыюда колхозчылар бердәм тупланып эшләделәр. Яфрак урдыруда Рөстәм Сәмәрханов һәм Рипас Мотаһиров өлгерлек күрсәттеләр. Алар артыннан ук басуга чөгендер казу комбайннары төшә бардылар. Бу агрегатларны идарә итүче Тәлгать Мәстутов, Ясәви Әхмәдиев үзләренә йөкләнгән вазифаны намус белән үтәп килделәр. Фоат Нәбиуллин һәм Әкрәм Минапов исә чималны кагатларга чыгара барды.

Татлы тамыр игүче хатын-кызларның тырышлыгын да билгеләп үтү кирәк. Чөгендерне чистартуда кулларында ут уйнаттылар алар. Звено членнары бер төркемгә бүленеп эшләгәндә, икенчесендә бухгалтерия работниклары чимал чистарту белән мәшгуль булды.

Марс Әхмәтов һәм Илгиз Шәйдуллин әзер чималны машиналарга төяп тордылар. Шоферлар да өлгер эшләде, аяз көннәрдә техниканы җитештерүчән файдаландылар. Шикәр заводына тәүлеккә 3әр рейс ясаучылар да шактый булды. Уңганнарны санаганда беренче чиратта Фәнил Низамов, Дамир Фәтхетдинов, Маннур Сәйфетдинов, Рәсим Мусин, Равил Сәмәрхановны билгеләп үтү кирәк. Хәер, башка автотранспортчылар да кимен куймады, гел Норлат белән Яңа Әмзә арасында юлда булды.

Басуда эшләүчеләр өчен аш, чәй хәзерла... Алар кыр вагоннары... туклandылар. Әминә ... гыйтова һәм Нурия ... хипгәрәевага көне ... аяк өстендә аш-су ... ләргә туры килде. Би... туклануучыларның ра... те аларның күңелл... күтәрә барды. Чөген... че085ләр автобус белән ... йөртүче Сәгыйрь Ш... лиев, азык ташучы ... мир Әхмәтҗанов х... теннән дә канәгать ... дылар. Колхоз фаб... максатларына шикәр... гендере сату задани... уңышлы үтәп ч... Чимал заводка озат... бетте. Моңа ирe... икенче бригада чөге... челәре, механизатор... ның да саллы ... керде.

С. ФӘТХЕТДИНО...
«Комбайн» колхозы...

Якынайды аралар

Кайбер шаяннарның юлсызлыкка интегеп: «Эх, Аксубай арасы, шунда ничек барасы?»—дип такмаклаганнарын ишеткәнем бар иде. Аны киресенчә ут күршеләребез Октябрь районы кешеләре көйләгәндер, мөгаен. Чөнки ике район чиген чыгуга Аксубай төбәгендә чын мәхшәр башлана.

Хәзер хәлләр үзгәреп бара. Күптән түгел генә районыбыз тормышында шатлыклы вакыйга булды: юл төзү участогы Аксубайдан Иске Тимошкино авылына када... фальт җәюне төгә... Әлеге 25 чакрым ... вакытыннан элек узд... Хәзер авыл аркылы... че Норлат—Ак... транспорты майлага... ба төсле тигез шом... дан юырта.

С. КУЗЬМ...
Аксубай.

ХӘЗИНӘ ЭЗЛӘҮЧЕЛӘР

3. Ашыгыч ярдәм

(Ахыры. Башы 123нче санда)

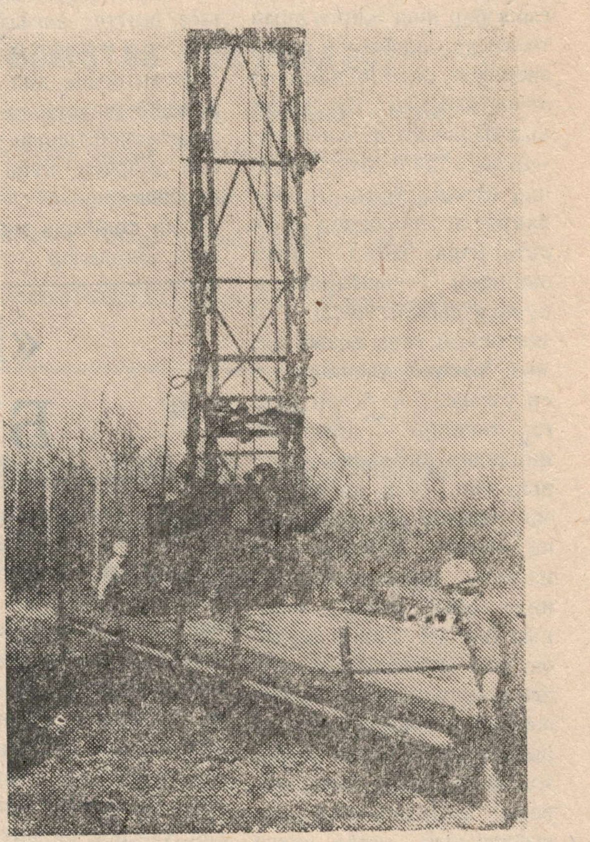

—7 нче партия хәзер юлга чыгачак, аларның заказы сәгать 11гә, а нан 3кә.

Өлкән диспетчер Витор Михайлович Халипа —геофизик эшләр идарәсенең иң кайнар ноктасы—диспетчерскаяда утыра. Һәрбер заказ, һәр заявка аның аша үтә. Әнә хәзер дә 7 нче партия начальнигы Шамил Мансурович Камалов иң элек аның янына ашыкты.

—Китәбез.

Һәм менә ике машина —үзйөрешле каротаж лабораториясе станциясе һәм ПК-3,5 күтәрткече партия члennарын утыртып юлга чыкты.

Көзге салкын яңгыр юлга, машина тәрәзәсенә бәрә, кем әйтмешли, моңдый көнне юньле кеше этен дә чыгармый, ә алар...

—Ә беләсезме, каротажчыларны икенче төрле ничек атыйлар? Каторжники дип. Кайчан заказ була—таш яуса да без юлда булабыз. Заказ үтәлмичә өйгә кайту юк.

Боларны юл уңаеннан комплекслы партиянең иң яшь члены Андрей Григорьевич Казанбаев сөйләп бара. Аны күбесенчә үзара студент дип йөртәләр, чөнки әле Казан дәүләт университетын тәмамлап инженер булып эшли башлаганына 1 генә ел. Инженер дигәч тә сез һәр оешма-предприятиедә икенче җаваплы кеше булып торган һөнәрне күз алдына китермәгез, биредә башкачарак, түбәнрәк баскыч әле ул. Идарәдә һөнәрнең җаваплылыгы да, кешенең дәрәҗәсе дә белемнән тыш практик күнекмәләр, эшкә сәләт белән билгеләнә. Андрей геофизик, партия начальнигы дәрәҗәсенә ирешкәнче, күп тир түгәргә, күп юллар йөрергә тиеш була әле. Хәер, ул аны яхшы аңлый, чөнки әтисе шул идарәдә эшләп пенсиягә чыкты, әнисе Зинаида Николаевна ничә еллар техник булып эшли.

Шуңа Андрей биредә сабырсызланып кына эш чыкмавын яхшы аңлый.

—Әнә без барасы объект.

НУРБдан В. А. Жуков бригадасы урнашкан т бәк Мамык авылын узып сулга борылуга, юл өтендә үк икән.

Яңгыр, гаҗәеп балчык фонына гәрелдәп эшләп торган скважина тавышы да кушылгач, бөтенләй югалып калырлык шомлы картина туа. Каротажчылар күтәрткечне скважина янәшәсенә куйдылар, лаборатор станциядә исә приборларны эшкә әзерләү башланды.

—Биредә эш күләме зур түгел — скважина кәүсәсенең диаметрын билгеләргә кирәк. Шуннан чыгып, нефтьчеләргә күпме цемент кирәк булачагы ачыкланачак.

Партия начальнигы Шамил Мансурович Камалов үзенең төп эш урыны —фоторегистратор артына утырган килеш җай гына эш тәртибен аңлата. Хәзер скважинаны туктаталар, анда кондуктор төшерәләр, аннан сигналлар фоторегистраторга күчә, биредә язылганнарны КИП инженерлары эшкәртеп, соңгы нәтиҗәне бирәчәкләр икән.

Ә менә күрше скважинадагы заказ катлаулырак булачак—анда соңгы скважина, барлык методлар буенча каротаж тикшерүләре үткәрергә кирәк булачак. Әмма, гомумән алганда, бусы да бик катлаулы түгел, чөнки болар —эксплуатация скважиналары санала.

Шамил Мансурович болар хакында бик тыныч кына, җай гына сөйли, чөнки, к е м ә й т м е ш л и, бу эштә теше чыккан инде аның. 1977 елда Лениногорск техникумын тәмамлаганнан соң техник булып эшли башлаган иде ул. Аннан инженер, аннан геофизик булды, инде 1982 елдан —7 нче комплекслы партия начальнигы. Кул астында эшләүчеләрне дә сынап өлгергән, 5 бармагы кебек белә. Иң тәҗрибәлесе—геофизик Батыр Рөстәмович Волков белән 1982 елдан бирле бер бригадада эшли. Эшен бар нечкәлекләренә кадәр үзләштергән Батыр кирәк булганда теләсә кайчан аны алыштыра ала.

—Без характерыбыз белән дә бер-беребезгә туры киләбез, ул—сабыр, мин—кызу,—ди Волков, холык-фигылен бер дә яшермичә. Чыннан да, начальникның сабыр, эшлекле, тыныч холыклы булуын партия члennары бик хөрмәт белән телгә алалар.

Шамил Мансурович үзе дә егетләрдән канәгать.

—Соңгы 2—2,5 елда бездән беркем киткәне юк,—ди. Йөртүче-моторист Ирек Радикович Хәлиуллин (ветеран Радик аганың улы була инде), күтәрткеч машинисты Евгений Петрович Бахтамаев, каротажчы-перфораторчы Юрий Левин —һәммәсе аны ярты сүздән аңлыйлар, тикшерүләрнең мөмкин кадәр төгәл булуын тәэмин итәргә тырышалар. Ә анысына, шөкер, кызарырга туры килми. Контроль санны 1 дип алсак, партия аны 0,95—0,96га кадәр төгәллек белән башкара. Нәрсәдән торамы? Әлбәттә, күп нәрсәдән: иң элек операторның диаграмманы сыйфатлы язуыннан, приборларның т зеклегеннән һәм, билгеле, КИП инженерларының төгәллегеннән. Партия үзеннән торганның һәммәсен тел-теш тидермәслек итеп башкарырга гадәтләнгән. Геофизикларны еш кына нефтьчеләрнең күзләре һәм колаклары дип атыйлар, егетләр шуңа күрүдә дә, ишетүдә дә һич кенә дә ялгышмаска тырышалар.

Бераз вакыт үтүгә, геофизиклар машинасы янә юлга җыенды, күрше скважинада көтәләр иде аларны. Чыннан да нәкъ «ашыгыч ярдәм» кебек, —дип ризалаштык без күңелебездән аларның үзләренә биргән билгеләмәләре белән. Әле нинди генә—диагнозын төгәл куеп, булышлыгын да т гәл бирә торган ярдәм.

Машиналар кузгалып киттеләр. Хәерле юл сезгә!

С. ХӘЙРУЛЛИНА.

Игенчегә ял юк

Урып-җыю тәмамлангач, Хафизов исемендәге колхозда уңыш бәйрәме үткәрәләр иде. Быел аны шикәр чөгендерен җыйгач уздырырга булдылар.

Һәм менә 2 октябрьдә Хафизов исемендәге колхозның ч гендер плантацияләрендә соңгы гектарларда уңыш озатылды, һәм узган шимбәдә һәр ике уракта катнашучы механизаторлар колхоз идарәсенең утырышлар залына җыелдылар. Бәйрәмнең тантаналы өлешен колхоз агрономы Хәниф Җамалов ачты, аннан колхоз рәисе Хөснелгата Хәсәнгатович Гатин киләчәккә планнар белән таныштырды. Профком рәисе Наилә Нуриҗановна Җәлалова агымдагы ел ярышына йомгак ясады. Тулай продукция җитештерү һәм гектардан азык берәмлеге чыгышы буенча 1 урынга тәҗрибәле механизатор Владимир Яковлевич Булатов җитәкчелегендәге Чуваш Мәңжесе бригадасы лаек булды. Алар шикәр чөгендерә үстерү буенча да призлы урынга чыктылар. Чишмә һәм Кормыш авылларын берләштергән беренче бригаданың күрсәткечләре дә сөенечле. Рәис Абдуллович Насыйбуллин җитәкләгән бөртекле культуралар игү буенча бу бригада икенче урынга чыкты.

Ашлык суктыруда эшләүче алдынгы комбайнчыларның да исемнәре атылды. Ильяс Нурвахитович Сафиуллин СК-5 комбайнында 4949 центнер, Р химҗан Рәисович Насыйбуллин 4756 центнер бөртек суктырып, иң уңганнар исемлегенә кердeләр. Инде алдынгылыкны игеннәрне игү буенча звено җитәкчесе Минсабир Исмәгыйлович Җәлалов беркемгә бирмәде. Аның исәбендә 262,6 гектар эшләнгән мәйдан исәпләнә. Александр Сергеевич Михайлов һәм Илдар Исламович Галимовның тырышлыгы да, һичшиксез, билгеләп үтәрлек.

—Яшь булуына да карамастан, өлкән иптәшләреннән калышмаска тырышты,—ди М. И. Җәлалов соңгысы турында.

Урак алдынгыларын хөрмәтләгәндә ашлык ташучы шоферлар да читтә калмыйлар. Алар арасында призлы урынны лаеклы рәвештә Әхәт Әхмәтович Шәйдуллин яулады, аның исәбендә 7367 центнер ашлык бар. Петр Васильевич Сидоров һәм Хәниф Галиуллович Рәхмәтуллин 5475—5396 центнер ик мәк күчереп, 2—3 урынны яуладылар.

Колхоз җитәкчеләре комбайнчы ярдәмчеләре турында да яхшы сүз белән телгә ала. Алар—4 нче мәктәпнең өлкән класс укучылары Эдик Таймуллин, Ленар Рәхмәтуллин, Йосыф Миннебаев, Илфак Җәлалов, Наил Габбәсов һәм башкалар.

Тантанада чөгендерчеләрнең фидакарь хезмәте дә тиешле бәясен алды. Татлы тамыр игү осталары—Николай Ильмухин, Андрей Сибулатов, Минсабир Җәлалов, Михаил Ивашкин, Мансур Насыйбуллин, Фәрит Гайнуллин, Рәхимҗан Насыйбуллин...

Иртә яздан кара көзгә кадәр кырда эшләүчеләрне тукландыручы Галия Абдрахманова, Дания Гыйләҗетдинова, Любовь Кузьмина, Нина Булатованың да уртак уңышка керткән өлешләре җылы сүз белән билгеләнде. Гомуми тырышлык белән хуҗалык дәүләткә 6650 центнер ашлык, 5943 тонна шикәр чөгендере тапшырып, ил алдындагы изге бурычны намус белән үтәде.

Бәйрәмнең тантаналы өлеше тәмамланды, югары телгә алынган а дынгыларның һәммәсенә 2 мең сумга кад р акчалата бүләкләр тапшырылды. Бәйрәм исә колхоз ашханәсендә өстәл артында дәвам итте, шунда ук лотерея уеннары да үткәрелде.

Әмма бәйрәм санаулы көн генә, эш көне —ел дәвамына сузыла. Менә бүген колхозның машина паркында эшлекле атмосфера хөкем сөрә. Механизаторлар техниканы кышкы саклауга куялар. Язга кадәр алар ял итәчәкләр, ә игенче өчен эш ел әйләнәсенә дәвам итә.

Н. ӘБДЕЛМӘНОВА.

Уңган терлекче

Бу рәсемдә сез Минвәли Сәлих улы Вәлиуллинны күрәсез. Ул «Чишмә» колхозының товарлыклы-сөтчелек фермасында күп еллардан бирле терлекче булып эшли. Кышын ул сарыклар карый, җәен көтү көтә.

Сыерның сөте—теленда, ди халык. Минвәли ага бу хакыйкатьне яхшы аңлый, шуңа күрә дә эшенә җаваплы карый. Ул караган маллар әйбәт артым һәм мул продукция бирәләр.

Л. Шәмсуаров фотосы.

Ишеттегезме әле?

Татарстан Министрлар Кабинеты кышка әзерлек мәсьәләләрен карады. Бу юкка гына түгел. Һава торышын алдан әйтүчеләр быелгы кышның гадәттәгеләреннән шактыйга салкын булачаклыгын кисәтәләр (аерым көннәрдә температураның 50 градустан арту ихтималы бар). Шунлыктан шәһәр фатирларын һәм башка биналарны җылыту өчен кирәк булган ягулык запасын кичекмәстән туплап кую бурычы йөкләтелде.

Таныш булыгыз: экстрасенс Хәмдия

«ИКЕ ГОМЕР ЯШӘРДӘЙ БУЛЫП КЫЛАНМАГЫЗ!»

САБЫЙ чагыннан ук сәер төшләр күреп үсә Хәмдия. Бервакыт зәңгәрсу тәстәге зур гына бер кош җиргә очып төшә дә, адәми затка әверелеп, аның белән сөйләшә башлый. Бу хакта кыз беркемгә дә сөйләми, «җүләр» дип үртәүләреннән курка. Үскән саен хикмәтле төшләрнең саны арта бара, хәзер алар әкияттән чынбарлыкка күчкән сыман тоела. Тик мәгънәсен генә аңлый алмый Хәмдия, үзендәге сәер үзгәрешләр белән күргән төшләре арасында ниндидер бәйләнеш бардыр дип, уена да китерми. Авылда аңа юкка гына «җенле Хәмдия» кушаматы такмаганнардыр инде, әллә нинди генә кыз бит ул. Вакыт-вакыт бармак очларыннан нур агылуын, вакыт-вакыт җанының кош кебек талпынып күктә очуын күрә. Кайчакта аның бөтен тәнен авырлык баса, ул кыймылдый алмас хәлгә килә һәм шул авырлыктан котылыр өчен кулларын кояшка таба суза. Күзне чагылдырып һавада нурлар кисешә... Хәмдиянең гәүдәсе мамык төсле җиңеләеп кала.

Әкрен генә еллар уза тора. Кыз авылдан шәһәргә күчә, укый, кияүгә чыга, шәфкать туташы булып эшли, балалар үстерә, кыскасы, тормыш мәшәкатьләренә күмелә. Ә эчтәге «җен» тынмый, минут саен Хәмдияне «чеметеп», бимазалап тора. Яшь хатын төннәрен тиргә батып уяна. Аның шәһәр фатирын ташлап болынга чыгып йөгерәсе, сабый чактагы сыман кулларын кояшка сузып, бушанып, җиңеләеп каласы килә.

Ә бер төнне Хәмдия гаҗәеп төш күрә. Имеш, озын такта өстәл артына ап-ак киемле, ап-ак чалмалы картлар тезелешеп урынган. Башта ул аларга сәдака өләшә, аннан соң аксакаллар аны дәвалау серләренә өйрәтергә тотыналар. «Сиңа вакыт җитте, кызым», дилəр.

Искитәрлек хәл, иртән Хәмдия үз-үзен танымый. Аны алмаштырып куйганнар диярсең, күңел тулы шатлык-сөенеч, бәхет. «Әллә төшемдә миңа фатиха бирделәр микән? Сынап карарга кирәк», ди ул һәм эшенә йөгерә. Әле дөнья экстрасенслар турында шаулый гына башлаган еллар, әле халыкка Кашпировский, Джуналарның гына исеме билгеле. Моңарчы: «Миндә дә алардагы кебек сәләт юк микән»? дип, шикләнеп кенә йөргән Хәмдия, ниһаять, кулларының көчен сынап карарга ниятли: әүвәл бер генә кешене дәвалап карый, аннан икенчесенә, өченчесенә тотына. Фатиха биргән төш аның бөтен шик-шөбһәләрен таратып ташлый: әйе, әйе, ул бисукыры ярдәмендә авыруларны сихәтләндерә ала! Сабый чакта ук мондый сәләткә ия булган, шуңа күрә төшләр белән саташкан икән ләбаса. Тик менә акыл һәм белем туплагач кына фәрештәләр аңа бу изге эшкә керешергә кушып, төш аркылы хәбәр ирештергәннәрдер.

Мәскәүгә барып, Джуна мәктәбен тәмамлап кайткан Хәмдия Ситдыйкова тиз арада Әлмәт төбәгенең яраткан табибына әйләнә. Чит җирләргә чыгып, дәва өләшеп йөрергә күңеле тартмый, шәһәрдән ярты гына тәүлек югалып торса да, кайбер авыруларга бик кыен булачагын белә ул. Әнә, бер абый үтләвек (кикертү) белән җәфалана. Үтләвек—котокыч авыру, аны врачлар да туктата алмый, рәттән 6—7 укол кадасаң да басылмый. Ә Хәмдия туктата. Абзый төн уртасында шалтыратса да кире какмый. Менә шундый сырхау кешеләрне ташлап нинди йөрәк белән читкә чыгып китәсең ди. Аның дан-шөһрәте болай да Әлмәт чикләрен узган, төрле шәһәр-районнардан агыла халык. Инде икенче елга да чиратка язылганнар. Хәмдия сеансларга тикшереп кертә, тикшереп чыгара. Монда аның үз кагыйдәсе: залны шыплап тутырып, сан артыннан кумаска, сеанс вакытында һәрбер кеше янына килеп, хәлен белешергә. Гарип балаларны, сугыш инвалидларын, ятимнәрне, әфганлыларны буш лай кертә ул. Ә кеше үтерүчеләрне бусагадан да уздырмый. «Алар ике дөньялыкта да җәзаланырга тиеш бәндәләр», —дип саный.

Экстрасенс ханым халык каршысына гади генә киенеп чыгып баса. Бер төрлерәк киенергә тырыша. Моның сере бар: шулай эшләсәң, йөз-кыяфәтең сырхауларның хәтеренә ныграк сеңеп кала. Әгәр кинәт кенә чирләп китсәң, табибны күз алдына китерәсең дә, авыртуың басыла. Кайчагында, мәсәлән, кан басымы күтәрелгәндә, йөрәк кысканда аның фото сурәтен карап алу да җитә: авырту-сызлаулар кими төшә. Тавышы да хикмәтле Хәмдиянең: телефон аша тәэсир итеп дәвалаган очраклары күп. Гомумән, ерак аралардан торып дәвалау сәләте бөтен экстрасенсларга да бирелми. Ә Хәмдия өчен чакрымнар һич тә киртә түгел. Беркөнне ул урамнан ямьсез итеп сүгенгән тавышлар ишетеп, ачык тәрәзәдән үрелеп карый. Урам чатында өч ир сугышырга җыена. Тәбәнәк кенә буйлысы «Үтерәм!» дип, гайрәт чәчеп, икенчесенең өстенә килә, ә өченчесе өстерәп тора.

Экстрасенс ханым уе белән боларны тынычландыра башлый. Теге кызган башлар капыл гына тынып калалар һәм татулашып бергә китеп баралар.

Хәзер ул хикмәтле төшләрне сирәк күрә. Соңгы тапкыр күргәндә төшендә аңа әйтәләр: «Синең ике агачың бар: карат белән тал» һәм, куыш ясап, шуның эченә кертеп яткырдылар. Хәмдиягә шундый рәхәт, шундый рәхәт, һава саф, җиләс, имеш. Тал ботаклары иркәләп битен сыйпый, имеш. «Инде тор, бар, кайт. Могҗизалар кылырга ашык», дигәч, ул, уянып, күзләрен ача...

Чынлап та, өенендә ул могҗиза арты могҗиза кыла түгелмә соң? Әлеге рәк, ашказаны, эчәк җәрәхәтләре, тын юллары, тамак, умыртка сөяге, аллергия, йокысызлык, тын кысылу, псориаз, нерв киеренкелеге кебек авырулар белән интегүчеләргә ярдәм итсә, бүген бу исемлеккә яңадан-яңа чир-сырхаулар өстәлә бара. Әнә сукыраю дәрәҗәсенә җиткән бер хатынны китерделәр аңа. Ханым, күзләрем начарланса, нишләрмен дип, караваттан ишеккә ничә адым атлыйсын да санап куйган булган. 30 сеанстан соң аның күрү сәләте яхшыра.

Таянып йөргән таягы белән бергә картайган карчык Хәмдияне эзләп таба да: «Кызым, төшемдә үз янына чакырдың, тик таягыңны калдырып кил, әби, дидең, — менә, Алланың рәхмәте, ике кулымны селтәп килдем әле», — ди.

Симезлектән интеккән ханым Хәмдия сеансларына йөри-йөри 25 килограммга ябыга.

Тугыз айлык баланы шифаханәдән алып кайталар. Тире белән сөяккә генә калган, терелүенә өмет юк. Экстрасенс әнисенә бал корып бирә, шуны көн саен бер кашык каптырырга куша. Шуннан соң бала әкияттәге кебек тазарып, матураеп китә.

Хәмдия —игезәк сыңары. Ә игезәкләрнең кылган эш-гамәлләре, уй-фикерләре еш кына охшаш була. Хәмдия туганы Яхьяга: «Син дә дәвалап кара әле», —дип әйткәч, тегесе тын юллары белән авырган кызын савыктыра. Ык буенда йөргәндә тагын сыный ул үзенең сәләтен: бер малайда тиктомалдан көлүенә кузгата, бала кеулә-колә дә ахырдан түзәлмичә елап җибәрә.

Бәлки, мондый талант игезәк туганнарга тумыштан бирелгәндер?

Хәмдия үзе кенә әйтә алмый. Тик моның теләк белән генә башкарылган нәрсә түгел икәнен яхшы белә. Каядыр укып, өйрәнеп кенә биокыр ярдәмендә дәвалап булмаячагына да ышана ул.

Үз баласының киләчәк язмышын алдан ук билгеләгән табигатьне күрсен: Хәмдиянең буй-сыны, тәс-кыяфәте борынгы заманнардагы сихерче-белекчеләрне хәтерләтә. Шомырт кара чәч, шомырт кара күз һәм сихри көчкә ия магик караш. Бервакыт алка, беләзекләрен талау нияте белән подъездда аңа бер ир кеше ташлана. Хәмдия каушап калмый, бу иргә туп-туры карый да ике кулын селтәп җибәрә. Ир, көчле дулкын бәргәндәй, артка мәтәлә.

Хәмдия тән белән бергә рәттән җанны да дәвалый. Аның янына килүчеләрнең күбесендә яшәү дәрте сүнгән, дөньяга, кешеләргә карата нәфрәт уянган була. Киткәндә тәмам үзгәрәләр, күңелләре йомшара, гел изгелек эшләп кенә яшәргә сүз бирәләр, елый-елый рәхмәт укыйлар. «Җанга үтеп керерлек нинди кодрәтле сүзләр таба икән ул?» дип, бер дә гаҗәпләнәсе түгел. Хәмдиянең сүзләре гап-гади: «Иртән, йокыдан уянгач, җиргә, суга, утка, һавага, кояшка карап, бар булганына шөкер, дип әйтегез. Һәм күңелегезгә якты, матур уйлар салып куегыз. Изге уй йөрткән адәмгә яшәве җиңел, уйның бары тик яхшысын гына уйларга гадәтләнегез. Табигатьне яратыгыз, куак утыртыгыз. Чәчәк-яфракны өзмәгез, аларда да җан бар. Иң мөһиме—явызлык кылудан сакланыгыз. Якыннарыгызның, дусларыгызның, хезмәттәшләрегезнең хәленә керергә тырышыгыз. Без бу җирдә кунак кына, ике гомер яшәрдәй булып кыланмагыз».

Н. ГЫЙМАТДИНОВА,
язучы.

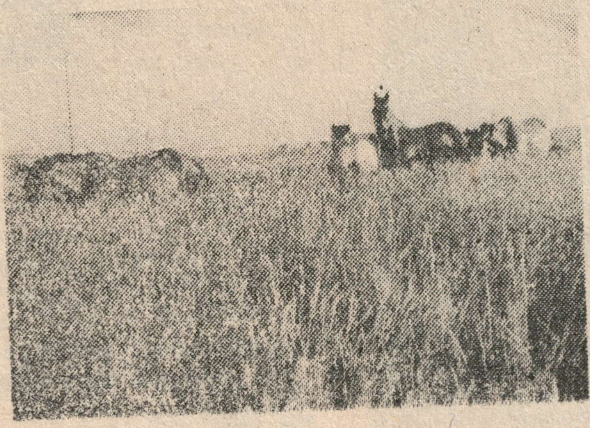

ҖӘЙГЕ СӘХРӘ.

П. Николаев фотосы.

● *Бер очрак*

Акчаны кайтардылар

Күптән түгел 10 нчы азык-төлек кибетендә, сатучы белән исәп-хисап ясаганда, кошелегымны прилавка өстендә калдырганмын. Бу хакта икенче көнне генә белдем. Акча янчыгының табылуына өмет тә тотмыйча кибеткә юнәлдем. Кәефем бик кырылган иде, чөнки кошелекта акчадан тыш алтын йөзегем дә бар иде. Әмма арабызда намуслы кешеләр бетмәгән икән әле, сатучы Зәкия Солтанова югалткан әйберләремне исән-имин килеш кулыма тапшырды.

Әйберләремне табу шатлыгыннан бер куансам, яхшы кеше белән очрашудан икенче сөендем. Рәхмәт яусын аңа!

З. СЕМЕНОВА,
Норлат шәһәре.

Норлатта яшәүче әниебез һәм әбиебез Миннегөл Мингалим кызы Закированы 70 яшьлек юбилее белән котлыйбыз! Сәламәтлек, озын гомер, бәхет телибез!

ТОРМЫШ ИПТӘШЕ, БАЛАЛАРЫ, ОНЫКЛАРЫ

МӨХӘРРИР В. В. ИСХАКОВ.

Учредительләр: редакциянең иҗат коллективы һәм халык депутатларының Октябрь район Советы.

Редакциянең адресы: 423000, Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19. Телефоннар: мөхәррир 2—12—14; рус теленә тәрҗемә итү буенча мөхәррир урынбасары 2—15—63; авыл хуҗалыгы бүлеге 2—10—44; яңалыклар һәм промышленность бүлеге 2—22—51; җаваплы секретарь, хатлар, массалар белән эшләү, радиотапшырулар бүлеге, бухгалтерия һәм реклама бүлеге 2—18—67; фотокорреспондент 2—15—63; советлар тормышы бүлеге 2—10—44; ... 2—22—81; мөхәррир урынбасары һәм ... чуваш теленә тәрҗемә итү мөхәррир урынбасары 2—14—16.

Газетаның басылу сыйфаты турында типография директорына түбәндәге телефон белән мөрәҗәгать итәргә: 2.10-54.

Газетаны Фидания ХӘЙРЕТДИНОВА җыйды. Нина ТОЛМАЧЕВА верстка ясады. Наташа ЛУКОЯНОВА басты. Корректор—Зөлфия ВӘЛИЕВА.

Күләме—1 басма табак.

«Дуслык» газетасы атнаның сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә көннәрендә чыга һәм рус, чуваш телләренә тәрҗемә ителә. Тираж 3751. Заказ 124.

... информация һәм матбугат Министрлыгының Норлат, Октябрь типографиясе.